

2023

Tinn kommune

VETERANPLAN FOR TINN KOMMUNE

Robert Jenbergsen

2023

INNHold

Innhold	1
VETERANPLAN FOR TINN KOMMUNE	2
Bakgrunn for planen.....	2
Innledning	2
Hva er en veteran?	3
Veteraners levekår	3
Veteraner i Tinn kommune	4
ANERKJENNELSE.....	4
Tiltak i kommunen.....	4
Veteranmonumenter i kommunen	5
Oversikt over tiltak.....	7
Forventinger til videre arbeid	7
Ivaretagelse	8
Informasjon ut til de ulike avdelinger	8
Aktuelle tjenester i kommunen.....	8
Oppfølging.....	9
Aktuelle samarbeidspartnere.....	9
Veteranforbundet SIOPS (Skadde i internasjonale operasjoner)	9
NAV Elverum	10
RVTS sør	10
Norges Veteranforbund for Internasjonale Operasjoner (NVIO).....	10
NVIO i Tinn kommune.	11
Oversikt over forsvarets helsetjenester	11
IMPS – Institutt for militærpsykiatri og stressmestring	11
NMP – Nasjonal militærmedisinsk poliklinikk	11
SMT – Regionale stressmestringsteam	12
Forsvarets veteransenter.	12
Forsvarets åpne dør	12
Forsvarets grønne linje.....	13
Kilder:	13

VETERANPLAN FOR TINN KOMMUNE

BAKGRUNN FOR PLANEN

Ivaretagelse av veteraner fra internasjonale operasjoner er et samfunnsansvar for alle sektorer. I regjeringens oppfølgingsplan fra 2014 I tjeneste for Norge som omhandler ivaretagelse av personell før, under og etter internasjonal tjeneste oppfordres kommuner som har innbyggere som har vært i internasjonal tjeneste å utarbeide en kommunal handlingsplan. En veteranplan. [Se regjeringens handlingsplan for ivaretagelse av personell før, under og etter utenlandstjeneste.](#)

INNLEDNING

Denne veteranplanen er laget for å gi informasjon til deg som er veteran og dine pårørende som bor i Tinn kommune.

Siden 1947 har mer enn 100 000 kvinner og menn tjenestegjort i internasjonale operasjoner. Fra oppstarten av FN – operasjonen i Libanon 1978 har mer enn 40 000 bidratt i fredens tjeneste for Norge og det internasjonale samfunnet. De aller fleste av disse er ikke lenger i aktiv tjeneste. Derfor oppfordres landets kommuner, i regjeringens oppfølgingsplan «I tjeneste for Norge», til å utvikle kommunale planer for å sikre våre veteraner fra internasjonale operasjoner et best mulig tilpasset tjenestetilbud.

Mange kjenner noen som har tjenestegjort i en internasjonal operasjon. Det som ikke nødvendigvis er kjent for folk flest er hva disse veteranene har vært med på, hvilke erfaringer de har med seg og hvilke reaksjoner de har hatt i ettertid. Bak enhver veteran står det en familie, som også blir berørt av det som veteranen har opplevd eller forbereder seg på å ta del i ved å tjenestegjøre i en internasjonal operasjon.

Kommunestyret ønsker at Tinn kommune skal være en god kommune for veteraner og vil bidra til at de ivaretas med verdighet og forståelse. En egen handlingsplan viser anerkjennelse av innsatsen veteranene har gjort. Det kan være ulike oppfatninger om grunnlaget for norsk deltakelse i krig og konflikt. Uavhengig av dette fortjener den enkelte veteran anerkjennelse og respekt for viljen til å risikere liv og helse for landet.

Utvikling av en kommunal veteranplan vil i større grad synliggjøre kommunens ansvar for veteranene og bevisstgjøre de utfordringer man kan stå i som veteran eller pårørende av veteran.

Veteranplanen for Tinn kommune har som formål å synliggjøre de ordninger og tilbud som eksisterer for veteraner og deres pårørende i kommunen, men også utenfor kommune grensene.

Veteranplanen vil sette søkelys på 3 hovedområder, slik det anbefales i Forsvarets «Grunnlag for utvikling av en kommunal veteranplan»: anerkjennelse, ivaretagelse og oppfølging av veteranene og deres pårørende.

Forsvarets hoveddokument «Grunnlag for utvikling av en kommunal veteranplan» og tidligere vedtatte veteranplaner fra kommuner som Horten, Sandefjord og Oslo, samt dialog med Nav Tinn kommune, Veterankontakt i Horten, kommuneoverlegen og NVIO avd. øvre Telemark har dannet grunnlaget for arbeidet med Tinn kommunes veteranplan.

HVA ER EN VETERAN?

FOTO: Forsvaret

For Forsvaret er en veteran en som har deltatt i én eller flere internasjonale operasjoner. Dette er også i tråd med definisjonen regjeringen benytter i Handlingsplanen (2011), Oppfølgingsplanen (2014) og St.meld. 15 (2020). «Veteran» er riktignok ikke en beskyttet tittel, og det er derfor viktig at det blir gitt en redegjørelse for hvem kommunen definerer som veteran i veteranplanen sin.

Med veteran menes «alle norske statsborgere som har deltatt eller deltar i fredsbevarende, fredsopprettende eller statsbyggende innsats i andre land, fra utenriks-, justis- og forsvarssektoren».

VETERANERS LEVEKÅR

Personer som har tjenestegjort i utlandet for Forsvaret har gjennomgående god helse og en høy yrkesdeltagelse sammenlignet med befolkningen. De er ressurssterke og bidrar aktivt på mange samfunnsområder. De er disiplinerte, lojale, selvstendige, ansvarsfulle, lagspillere som besitter mange gode kvalifikasjoner. En resurs i samfunnet vårt.

Negative opplevelser under utenlandsoppholdet kan imidlertid påvirke livskvaliteten. Veteraner og deres pårørende kan da oppleve ulike utfordringer både under og i etterkant av tjenesten. Dette gjelder spesielt psykisk helse. Både i form av plager som går over eller mer langvarige helseplager som manifesterer seg som kroniske skader.

[Statistisk Sentralbyrå utga i 2013 rapporten Veteraners Levekår.](#)

Både Afghanistan-studien og Levekårsundersøkelsen (SSB) indikerer at helsestatusen for norske veteraner i all hovedsak er god. Forekomsttallene når det gjelder psykisk lidelse er ikke bekymringsfulle når man sammenlikner med den øvrige befolkningen. Til tross for dette hovedinntrykket er det likevel en del som sliter med ettervirkninger og stresslidelser etter deltakelse i internasjonale operasjoner. Studiene viser en sammenheng mellom graden av belastninger i forbindelse med tjenesten og stressreaksjoner i ettertid. Dette er et forhold som det er vesentlig å følge opp.

VETERANER I TINN KOMMUNE

Tallet på registrerte bosatte veteraner i Tinn, per 1. februar 2022, er 34 stykker. Forsvaret har kun oversikt over veteraner fra internasjonale operasjoner fra 1978 og frem til i dag (grunnet manglende oversikt over personnummer).

For å også få med de veteranene som tjenestegjorde fra 1947 og frem til 1978, har det blitt lagt inn en algoritme som regner ut sann omtrent hvor mange veteraner det er snakk om. Med denne utregningen blir det totale antall bosatte veteraner i Tinn kommune ca. 50 stykker. Dette er et mer reelt tall å operere med, enn 34, da 50 dekker hele perioden, fra 1947 og frem til i dag (Forsvarets veteran tjeneste).

I Telemark fylke var det registret 953 veteraner mellom 1978-2018.

Dette tallet omfatter bare de som har vært i internasjonal tjeneste etter 15.03.1978. I tillegg kommer veteraner fra Tysklandsbrigadene og tidlige FN-misjoner.

Tinn kommune vil bidra til at veteranenes anerkjennelse i det offentlige blir synliggjort ved offentlige markeringer. Anerkjennelse av innsatsen for landet og positiv omtale av tjenesten er viktig for at erfaringene soldatene har hatt oppleves som positive.

«Anerkjennelse av alle. Ivaretagelse av de som trenger det» (Veteraninspektør Morten Henriksen 2022).

ANERKJENNELSE

TILTAK I KOMMUNEN

FOTO: Bjørn Harry Schønhaug

8. mai. Frigjøring – og veterandagen

I 2011 etablerte regjeringen veterandagen. Denne ble samkjørt med frigjøringsdagen, som fikk navnet frigjørings- og veterandagen. Dagen arrangeres i samarbeid med kulturkontoret, Norsk industriarbeidermuseum (NIA) og Norges Veteranforbund for Internasjonale Operasjoner (NVIO).

Offentlig markering av frigjørings- og veteran dagen har ikke en lang tradisjon i Tinn. Første offentlige markeringen i regi av Tinn kommune var i 2014. I 2015 var det en stor markering sammen med Notodden og Vinje i forbindelse med 70 års jubileum. Tinn kommune har i dag etablerte tradisjonell markering av frigjørings- og veterandagen som avholdes årlig.

VETERANMONUMENTER I KOMMUNEN.

Det er lenge siden krig og okkupasjon var til stede i vårt land. De minnesmerker som er reist etter krigens dager forteller om alle de som gav alt for landet vårt. De kjempet for at du og jeg skulle få leve i et fritt land. Krigsminnesmerker står der for at vi ikke skal glemme. Vi hedrer og takker de falne for deres innsats (Krigsminnesmerker i Telemark, 2000).

Tinn kommune har en rik krigshistorie og det finnes mange minnesmerker i kommunen vår, men også rett på utsiden av kommunegrensene finner man minnesmerker som har direkte tilknytning til vår krigs historie. Det vil derfor være naturlig at også disse inkluderes i en slik oversikt.

Minnesmerke	Sted	År	Årsak
Omkomne ved flyangrepet på Vemork	Rjukan kirkegård.	1943	Fellesgrav for 10 av de 21 som omkom under flyangrepet på Vemork 16.11.43.
Minnetavle	Rjukan næringspark	1945	Minnetavle over fallende arbeidere og funksjonærer
Minnestein	Hovin Kirke	1946	For soldat Olaf Ellefsen som var den første som falt under kampene i april dagene i Hugsbygd.
Minnesmerke	Rjukan kirkegård	1947	Rjukan idrettslag reiste en stein over fallende idrettskamerater.
Minnesmerke	Mæl	1948	Til minne over de falne fra Mæl
Frihetsmonumentet	Rjukan kirke	1950	Til minne om de falne. Reist av folket i Tinn.

Minnesmerke	Ved Espeset bru	1990	Til minne om de som kjempet mot tyske invasjonstyrker på Hovinheia april/mai 1940.
Tungtvannssabotasjen	Vemork	1993	Til minne om tungtvannssabotasjen og de som deltok på den.
Stein. 50 års markering av bombeangrep.	Vemork (Mellom hengebrua og museuret)	1993	Til minne om de omkomne under bombeangrepet mot Vemork 16.11.1943.
Senkingen av D/F Hydro på Tinnsjøen	Rudsgrend	1994	Til minne om de omkomne 20.02.1944
Gunnar Sønsteby	Rjukan torg	2012	Gunnar Fridtjof Thurmann Sønsteby var en norsk motstandsmann under andre verdenskrig, kjent under navn som «Kjakan»
Retretten	Ryes vei (sistevingen).	2015	Til minne om sabotasjeaksjonen mot tungtvannsfabrikken.
Skarfjell/ Stordalsnibba	Vest for Vinkeltjønn	?	Forsyningsfly til motstandsgruppa Milorg i Numedal styrtet. Et forvridd flypropell-blad er satt opp til ære for kapteinen, som holdt flyet i luften til de 6 som var om bord hadde kommet seg ut i sikkerhet.
Syrbekk-stulen	Vinje kommune. Syrbekk-stulen.		Minnesmerke for Leif Trondstad og sersjant Gunnar Syverstad som ble drept på Syrbekk-stulen av norske nazister, 1. mars 1945.

OVERSIKT OVER TILTAK

Hva vi har i dag:

- Markering av frigjørings- og veterandagen 8. mai.
- Minnesmerker / veteranmonumenter i kommunen.
- Opprette en veterankontakt.
- Egen veteranplan for Tinn kommune.

FORVENTINGER TIL VIDERE ARBEID

NR.	TILTAK	ANSVAR	TID
A1	Fortsette med å arrangere den årlige frigjørings- og veterandagen 8. mai med soldatens tale og kransnedleggelse og medaljeutdeling ved behov. I samarbeid med NVIO og NIA.	Kulturkontoret v. kultursjef Marit Kvitne og veterankontakt Robert Jenbergsen	Hvert år.
A2	Opprette en informasjonsside på kommunens hjemmeside hvor man får enkel tilgang på nødvendig informasjon for veteraner og andre som blir berørt.	Veterankontakt i samarbeid med servicetorget.	Fortløpende.
A3	Kompetanseheving ved bruk av KS – E Læringskurs om veteraner for ansatte i kommunen som kan har behov for grunnleggende kompetanse om veteraner og deres familie.	Kommunalsjef utvikling og oppvekst.	Hvert år.
A4	Bruke veteraner som bor i kommunen som en resurs i planarbeid for krisehåndtering og beredskapsplaner der man finner det hensiktsmessig.	Kommunedirektøren	Ved behov
A5	Kommunen deltar minst en gang årlig på et av NVIO's månedlige treff i Tinn.	Veterankontakt	Hvert år.
A6	Kommunen tar initiativ til å invitere veteraner til markeringer av relevante historiske begivenheter.	Veterankontakt	Fortløpende

IVARETAKELSE

INFORMASJON UT TIL DE ULIKE AVDELINGER

Alle avdelinger i kommunen som blir berørt av veteranaktivitet bør ha kunnskap om dette. Grunnleggende kunnskap om hvordan livet i til en veteranfamilie er og de utforinger det kan medføre. Kjenner til veteranplanen i kommunen og er bevisst deres ansvarsområder. (Helse, oppvekst, barnehage, skole, psykologisk tjeneste, legevakt etc.). Her kan veteraner selv være en kilde til kunnskap. Veteraners kompetanse og erfaringer fra utenlandstjenesten kan bidra til gode beredskapsplaner og opplæring. (FN dagen / skole undervisning / planleggingsdager/ samtale partnere/ flyktninger).

AKTUELLE TJENESTER I KOMMUNEN

Fastlege er for de fleste, inkludert veteraner, den første de møter i kommunehelsetjenesten og den som henviser til spesialisthelsetjenester og andre tiltak når det er nødvendig. Ved ønske eller behov kan man få snakke med kommunepsykologer som kan tilby samtaler og veiledning.

Helsesykepleier kan være en god støtte for barn og familien og kan gi informasjon om andre støtte- og hjelpetilbud. Økt oppmerksomhet og innsats overfor familiene bidrar til å redusere stress og helseproblemer. For ansatte som jobber med barn i skoler og barnehager er det særlig viktig å være informert og bevisst på eventuelle utforinger barnet står i slik at man kan ivareta barnet på en god måte.

Barn og pårørende av veteraner kan få hjelp/kommunal bistand. Barnet selv eller omsorgspersoner kan ta kontakt med helsesøster på skolen eller direkte med helsestasjonen. Der vil man få hjelp til å finne det rette tilbudet avhengig av problemstillingen.

Barnehager og skoler har en viktig oppgave i å vurdere om et barn har det vanskelig. Hvis barnet føler utrygghet eller har andre problemer som følge av at far eller mor er i utenlandstjeneste, skal barnehagepersonell eller lærer kunne fange opp dette. Gjennom samtaler og oppfølging vil man bidra til å hjelpe familien og ikke minst forså barnet letter i sin hverdag. I familier der mor eller far arbeider i utenlandsjente er det svært gunstig at dette opplyses om ovenfor lærer og barnehagepersonell slik at eventuelle problemer kan forebygges.

NAV skal veilede brukere på arbeids-, familie- og pensjonsområdet og ta imot krav om ytelser. NAV skal også følge opp brukere som trenger ekstra bistand for å komme i arbeid eller aktivitet.

Det er opprettet et eget kompetansesenter for veteranarbeid i Elverum som kan brukes av ansatte på alle NAV kontor. Nav kontoret på i Elverum gir råd og veiledning til Nav kontor over hele landet. De jobber tett med forsvaret gjennom «Forsvarets 1 års program».

Saksbehandlerne har selv personlig erfaringer i feltet. Du som veteran eller pårørende kan selv ta kontakt med Nav Elverum for bistand.

Veterankontakt

Forsvaret oppfordrer kommunene til å utpeke en veterankontakt som vil ha ansvar for å holde oversikt over kommunens tilbud (til veteraner og deres familier), samt besitte kunnskap om feltet. Opprettelsen av en kommunal veterankontakt kan sees som et selvstendig tiltak for å lette tilgangen for veteraner til kommunen som deres primære tjenesteyter.

OPPFØLGING

Forsvaret er pålagt oppfølgingsplikt for veteraner i ett år fra de er tilbake fra internasjonal tjeneste.

Alle veteraner kan likevel når som helst kontakte forsvarets "Åpne Dør-tjeneste" for spørsmål og informasjon om rettigheter, hjelp og tilbud. Forsvarets tilbud skal være et supplement til kommunehelsetjenestens hjelpeapparat.

Tinn kommune er ansvarlig for at personer som oppholder seg i kommunen skal tilbys nødvendig helse- og omsorgstjenester.

«Er du veteran?» Det er viktig at fastleger og helsepersonell i kommunale tjenester vet at årsaken til fysiske og psykiske helseplager kan ha sammenheng med arbeid internasjonale operasjoner, også når dette ligger langt tilbake i tid. Undersøkelse fra 2020 viser til at 10,4 % av veteranene rapporterte psykiske helseplager, og det var en stor overhyppighet av kroppslige helseplager blant de som rapporterte om psykiske plager. Både kroppslige og psykiske helseplager var tydelig knyttet til belastning i tjenesten, selv mange år etter hendelsene ([Afghanistanundersøkelsen 2020](#)).

AKTUELLE SAMARBEIDSPARTNERE

VETERANFORBUNDET SIOPS (SKADDE I INTERNASJONALE OPERASJONER)

SIOPS er en uavhengig interesseorganisasjon som arbeider for veteraner med skader, fysiske eller psykiske, fra internasjonale operasjoner. Organisasjonen jobber for å bedre de helsemessige, sosiale og økonomiske livsvilkårene til veteraner. SIOPS jobber aktivt med politisk påvirkningsarbeid, samt rådgivning og støtte til skadde veteraner og deres familier. Et viktig satsningsområde er hvordan antallet veteraner som utvikler langvarige og alvorlige psykiske problemer etter tjeneste kan reduseres.

[For mer informasjon om SIOPS besøk nettsiden.](#)

NAV ELVERUM

Kompetansesenter for veteransaker.

www.nav.no / Tlf: 55 55 33 33

RVTS SØR

RVTS står for regionalt ressurscenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging. Vi jobber innenfor fire fagområder:

- Traumer og traumatisk stress
- Vold og overgrep
- Selvmord og selvskading
- Flyktningehelse og tvungen migrasjon.

Målgruppene for våre programmer og kurs er alle som jobber med barn, unge og voksne. Spesielt fagpersoner som arbeider med de utsatt for vold, overgrep og omsorgssvikt, og hjelpere som arbeider med mennesker som er utsatt for påkjenninger eller mennesker i krise. Primærmålgruppen for RVTS Sør er det offentlige tjenesteapparatet.

[Les mer om RVTS på deres nettsider](#)

Norges Veteranforbund for Internasjonale Operasjoner (NVIO)

Norges største interesseorganisasjon for militært personell som har deltatt i internasjonale operasjoner – og deres pårørende. Består i dag av 7000 medlemmer og har lokalforeninger over hele landet. Våre medlemmer representerer ulike faser i Norges moderne historie. De er veteraner fra dagens internasjonale operasjoner og noen helt tilbake til andre verdenskrig. NVIO er en politisk nøytral organisasjon som jobber for å fremme interessene til veteraner og deres pårørende.

Tlf: 940 12 200

E-post: post@nvio.no

NVIO DRIVER ET LANDSOMFATTENDE KAMERATSTØTTEARBEID

Dette er en landsdekkende hjelpetelefon som er døgnbemannet hele året.

Hensikten med ordningen er å sikre at veteraner får tilgang til, og en støttende prat med en annen veteran. Kameratstøtte er organisert hjelp, støtte og rådgivning gitt til veteraner og deres familier som trenger det.

Tlf: 800 48 500

[Nettside til kameratstøtte](#)

NVIO I TINN KOMMUNE.

Ønsker du å treffe andre veteraner i Tinn kommune?

NVIO Telemark har en egen representant i kommunen som er lokalkontakt i kommunen. Det arrangeres veteran treffsamlinger hver måned i Tinn og Rauland (annenhver gang) første torsdag i hver måned. Ta kontakt med veterankontakten i Tinn kommune for mer informasjon.

OVERSIKT OVER FORSVARETS HELSETJENESTER

Det kan være et behov for den enkelte veteran som har psykiske utfordringer å få samtale med en psykolog som kan kjenne seg igjen den utfordringen vedkommende står i.

Her følger noen av de helsetjenester forsvaret kan tilby deg ut ifra ditt behov.

IMPS – INSTITUTT FOR MILITÆRPSYKIATRI OG STRESSMESTRING

Institutt for militærpsykiatri og stressmestring (IMPS) er en nasjonal ressurs som støtter med stressmestringskapasiteter ved kriser, katastrofer og alvorlige hendelser – nasjonalt og internasjonalt.

IMPS har et ansvar overfor veteraner etter internasjonale operasjoner i 1 år etter avsluttet tjeneste. Også etter at det har gått 1 år siden avsluttet internasjonal tjeneste kan man få råd og veiledning om hvordan/hvor man kan få hjelp i sivil helsevesen.

De tilbyr hjelp med å mestre stress, og dessuten utredning og kortvarig behandling av psykiske lidelser. IMPS beredskapsvakt er tilgjengelig 24/7, 365 dager i året.

Dersom du er veteran etter internasjonale operasjoner og har psykiske problemer, anbefaler vi deg å ta kontakt med din fastlege. Ønsker du råd og veiledning fra militærpsykologi, ber vi deg ta kontakt med Stressmestringsteamet i Oslo.

Telefon 23 09 79 30

E-post: fsan.nmp@mil.no

[Mer informasjon finner du på forsvarets sider her.](#)

NMP – NASJONAL MILITÆRMEDISINSK POLIKLINIKK

Her kan veteraner før, under og etter tjeneste henvende seg med spørsmål om helseplager relatert til utenlandstjeneste.

Nasjonalt militærmedisinsk poliklinikk er et supplement til sivil helsevesen, og er et lavterskeltilbud for veteraner.

Poliklinikken tilbyr medisinsk hjelp til alle veteraner med helseplager relatert til utenlandstjeneste, eventuelt med videre henvisning til sivil helsevesen. Vurdering av psykiske helseplager oppstått i forbindelse med tjenesten blir gjort i tett samarbeid med, og oftest med videre henvisning til, spesialister i psykiatri og klinisk psykologi ved Militær psykiatrisk poliklinikk eller Institutt for militærpsykiatri og stressmestring. Nasjonal militærmedisinskpoliklinikk tilbyr hjelp og rådgiving inn mot sosiale tjenester som NAV og Statens pensjonskasse.

SMT – REGIONALE STRESSMESTRINGSTEAM

Underlagt IMPS er det 5 regionale stressmestringsteam som veteraner kan benytte.

Kontakt kontoret for avtale. tlf: 23097930

E-post: nmp@mil.no

FORSVARETS VETERANSENTER

Bæreia i Kongsvinger – Et aktivitets- og rekreasjonssenter eksklusivt for Forsvarets veteraner og familien deres. Hit kan alle Forsvarets veteraner komme, uansett når og hvor de har tjenestegjort. Veteraner og deres familier kan benytte senteret både før, under og etter utenlandstjeneste. De fleste opphold er gratis, så lenge du bestiller i god tid. Oppholder er også gratis for familiemedlemmer til en som tjenestegjør ute.

Døgndåpen tlf: 62 82 10 00

E-post: veteransenteret@mil.no

[Mer informasjon om forsvarets veteransenter.](#)

FORSVARETS ÅPNE DØR

Forsvarets åpne dør for veteraner og veteranfamilier. Her møter du tverrfaglig team med både militært og sivil ansatte. Forsvarets helsetilbud er ment som et supplement til det sivile helsevesenet.

Både veteraner og veteranfamilier kan sende e-post eller ringe, uavhengig av når veteranen tjenestegjorde.

tlf: 800 85 000

E-post: veteraner@mil.no

FORSVARETS GRØNNE LINJE

Omveltningen fra sivil til militær hverdag kan være vanskelig for mange. Da kan det være godt å ha noen å prate med.

Gratis krisetelefon forsvart har i samarbeid med Krikens SOS.

Tlf: 800 30 445

KILDER:

- [Slik lager du en veteranplan](#)
- [I tjeneste for Norge. Regjeringens handlingsplan for ivaretagelse av personell før, under og etter utenlandstjenesten](#)
- [Om RVTS Sør](#)
- [Veteraner fra internasjonale operasjoner](#)
- [Institutt for militærpsykiatri og stressmestring](#)
- [Norges Veteranforbund for internasjonale operasjoner](#)
- [Forsvarets veteransenter](#)
- [Afghanistanundersøkelsen 2020](#)
- [SIOPS Veteranforbundet](#)
- [Bohlin, Kjell. \(2000\) Krigsminnesmerker i Telemark. Røros. Fjellheimen Forlag.](#)